

Skaitmeninės mokymo priemonės

Lietuvių kalba ir literatūra

9–10 (I–II gimnazijos) ir III–IV gimnazijos klasės

Naudotojo vadovas

Turinys

Įvadas	2
SMP tikslas ir uždaviniai	2
SMP rekomendacijos.....	3
SMP techniniai reikalavimai.....	4
SMP navigacija	4
SMP struktūra	6
SMP mokomieji objektai.....	10
SMP užduotys	11

Įvadas

Skaitmeninės mokymo priemonės (toliau – SMP) naudotojo vadovas yra sukurtas siekiant supažindinti su SMP struktūra, pagrindinėmis funkcijomis ir galimybėmis. Čia pateikiami aprašymai ir rekomendacijos, kaip naudotis mokomąja medžiaga, kaip atlikti mokomąsias užduotis, įsivertinimo ir kūrybines užduotis.

Naudotojo vadovas susideda iš keleto dalių: pirmiausia aprašomi SMP tikslai ir uždaviniai, veikimas ir techniniai reikalavimai, o toliau pateikiama SMP struktūra ir navigacija.

SMP tikslas ir uždaviniai

Šios skaitmeninės mokymo priemonės tikslas:

- 1) ugdyti bendrosiose programose numatytas kompetencijas;
- 2) lavinti gebėjimą komunikuoti taisyklinga rašytine (ir sakytine) lietuvių kalba;
- 3) formuoti kalbinę, kultūrinę, tautinę ir pilietinę savimone;
- 4) pažinti lietuvių ir pasaulio literatūros ir kultūros tradiciją, suprasti ir interpretuoti įvairius grožinės, negrožinės literatūros ir kitų medijų tekstus.

Šios skaitmeninės mokymo priemonės uždaviniai:

- 1) lietuvių kalbos ir literatūros mokymasis padeda suprasti literatūros, kultūros ir kalbos raidą;
- 2) literatūros ir įvairių medijų analizė padeda ugdyti kritinį mąstymą, kūrybiškumo gebėjimus, atpažinti menines potekstes, kalbinės raiškos priemones, interpretacijų įvairovę, tikslingai vartoti sąvokas;
- 3) ugdyti gebėjimą įvairiuose nurodytuose šaltiniuose ir įvairiose medijose rasti ir pasirinkti reikiamą informaciją, ją kritiškai vertinti, sisteminti ir tikslingai naudoti;
- 4) įtvirtinti su lietuvių kalbos sistema susijusius aktualius kalbos reiškinius, juos vertinti kalbos taisyklingumo ir teksto stilistikos aspektais;
- 5) analizuoti kalbos funkcionavimą visuomenėje, suvokti kalbą kaip nuolat kintantį ir su visuomenės raida glaudžiai susijusį reiškinį.

SMP rekomendacijos

Atnaujinus ugdymo programas, nauja skaitmeninė mokymosi priemonė papildo ugdymo ir ugdymosi procesą. 9–10 (I–II gimnazijos) ir III–IV klasių mokiniai, tiek savarankiškai, tiek diskutuodami su mokytojais ar bendraklasiais, turi papildomą galimybę puoselėti taisyklingą gimtosios kalbos vartojimą, gilinti rašybos įgūdžius, ugdyti kritinio mąstymo, informacijos atrankos gebėjimus, analizuoti lietuvių ir užsienio šalių autorių kūrybą.

Skaitmeninė mokymo priemonė parengta taip, kad būtų patogi naudoti tiek nuosekliai susipažįstant su mokymosi objektais, sprendžiant užduotis ir atliekant refleksiją, tiek panaudoti atskirus jos elementus, tokius kaip kūrybinės užduotys, įsivertinimo užduotys ar didaktiniai žaidimai.

Šioje priemonėje galima rasti 56 temas, kuriose atskleidžiami skirtingi lietuvių kalbos ugdymo aspektai, skirti 9–10 (I–II gimnazijos) ir III–IV klasių mokiniams. Visos temos yra suskirstytos moduliais, remiantis bendrojo ugdymo programomis. Kiekvienas modulis turi interaktyvų pristatymą, o kiekviena tema pradedama interaktyviu mokinių sudominimu ir pagrindu, kodėl ši tema svarbi ir reikalinga. Mokomieji objektai pateikti tekstais, kuriuos kai kur lydi papildoma vizualinė ar garsinė medžiaga. Užduočių rinkinyje, įsivertinimo dalyje, kūrybinėse užduotyse ir didaktiniuose žaidimuose pateikiamos veiklos padeda pakartoti ir išmokti naują teorinę medžiagą, skatina savarankiškai mąstyti ir suteikia galimybę įsivertinti žinias. Sudėtingesnės bei temai aktualios sąvokos yra paaiškintos atskirame sąvokų lange, o naudota

medžiaga yra pateikta literatūros ir šaltinių sąrašo puslapyje.

SMP techniniai reikalavimai

SMP veikia interneto naršyklės pagrindu („Mozilla FireFox“, „Google Chrome“, „Safari“ ir kt.). Ši mokymo priemonė palaiko operacines sistemas „Windows“, „MacOS“, „iOS“ ir „Android“, todėl ją galima naudoti tiek stacionariuose, tiek mobiliuosiuose įrenginiuose (kompiuteryje, planšetiniame kompiuteryje, išmaniajame telefone). SMP yra optimizuota veikti ekranuose su skirtinga skiriamąja geba, užtikrinant aukštą kokybę ir patogumą nepriklausomai nuo naudojamo įrenginio.

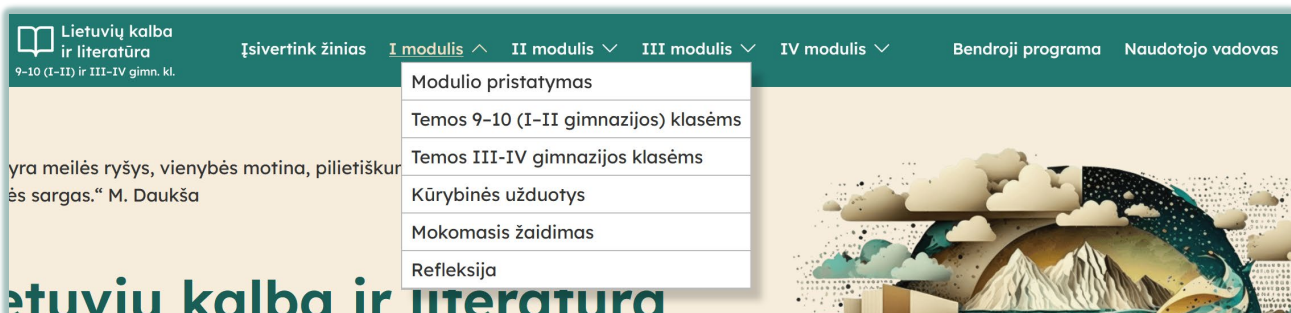
SMP navigacija

Norint naudotis SMP, reikia pasirinkti įrenginį ir atidaryti interneto naršyklę.

Pagrindiniame puslapyje pateikiamas SMP valdymo meniu su šiais mygtukais:

Lietuvių kalba ir literatūra 9-10 (I-II) ir III-IV gimn. kl.		Įsivertink žinias	I modulis	II modulis	III modulis	IV modulis	Bendroji programa	Naudotojo vadovas
 Lietuvių kalba ir literatūra 9-10 (I-II) ir III-IV gimn. kl.								
		Įsivertink žinias						
			I modulis					
							Bendroji programa	
								Naudotojo vadovas

Viršutiniame meniu galima rinktis ir greitai patekti į modulių dalis: temų suskirstymą pagal klases, kūrybines užduotis, mokomąjį žaidimą, refleksiją.

Modulius ir jų temas galima pasirinkti tituliname puslapyje, kiekvieno modulio kortelėje paspaudus [Peržiūrėti temas v](#) mygtuką.

The image shows the main content area of the website. At the top, there is a large banner for "II modulis" with the title "Skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas". Below the banner are two buttons: "Peržiūrėti temas ^" and "Susipažink su moduliu >". Below the banner, there are two rows of topic cards. The first row is for "9 (I gimnazijos) klasė" and contains five cards: "Skaitymo tikslai", "Skaitymo strategijos (9kl., 7)", "Tekstų atranka (I kl., 8)", "Įvairių laikotarpių lietuvių ir verstinė proza", and "Įvairių laikotarpių lietuvių ir verstinė poezija". The second row is for "10 (II gimnazijos) klasė" and contains five cards: "Skaitymo tikslai (16)", "Tekstų atranka", "Antika", "Viduramžiai", and "Renesansas". Each card has a small illustration at the top and a title below it. There are navigation arrows and a progress indicator at the bottom of each row.

Temas rinktis galima vilkimo (*drag-and-drop*) principu arba spaudžiant rodykles į kairę ir į dešinę.

9 (I gimnazijos) klasė

Įvairių laikotarpių lietuvių ir verstinė drama

Esė (žanro ypatumai, analizės ir interpretacijos pagrindai)

Dokumentinė literatūra (meniškumo ir dokumentiškumo santykis tekste, analizės pagrindai)

Grožinės (ir negrožinės) literatūros skaitymas, supratimas, analizė ir interpretavimas (9 klasei)

Kūrybinės veiklos

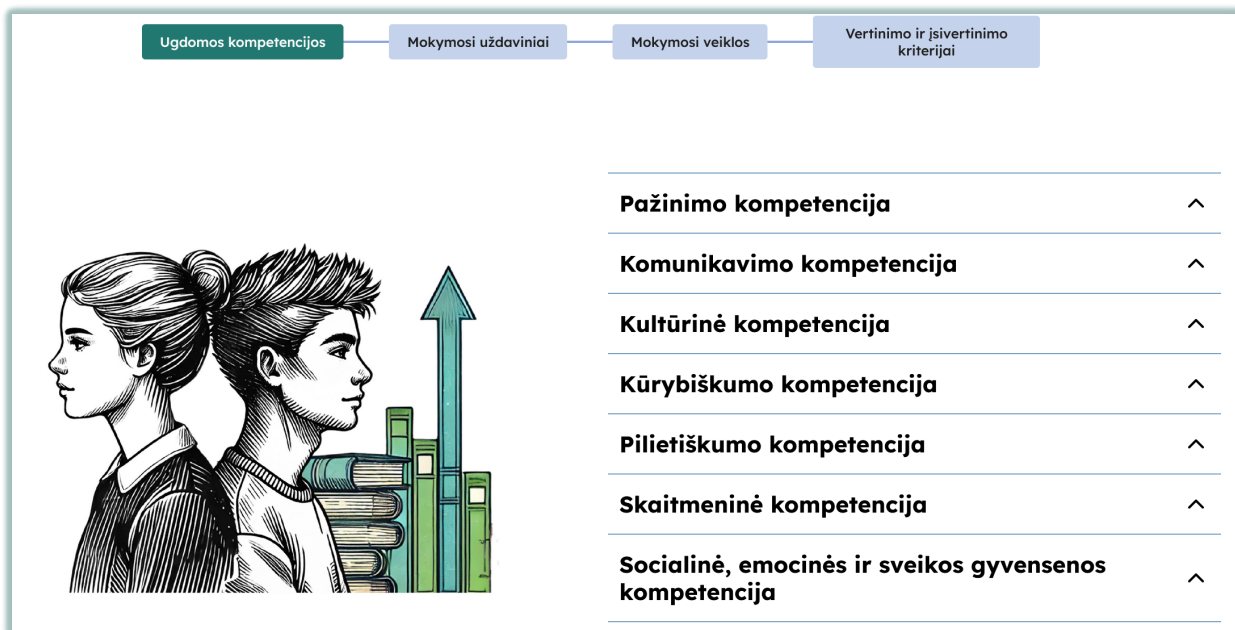
SMP struktūra

Iš viso šioje SMP priemonėje yra 4 turinio moduliai:

1. Kalbėjimas, klausymas ir sąveika
2. Skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas
3. Rašymas ir teksto kūrimas
4. Kalbos pažinimas

Kiekvienas modulis turi:

– interaktyvų pristatymą, kuriame nurodomos ugdomos kompetencijos, mokymosi uždaviniai, mokymosi veiklos, vertinimo ir įsivertinimo kriterijai.

– temas, kurios yra sugrupuotos pagal **koncentrus** (9–10 (I–II gimnazijos) klasės temos, III–IV gimnazijos klasės temos arba **klases** (9 (I gimnazijos) klasės temos, 10 (II gimnazijos) klasės temos, III gimnazijos klasės temos, IV gimnazijos klasės temos).

9–10 (I–II gimnazijos) klasės

Kalbėjimo ir klausymosi paskirtis ir svarba

Kalbėjimo ir klausymosi veiklos pobūdis

Teksto struktūra ir tekstų tipai

III–IV gimnazijos klasės

Sakytinių tekstų klausymas, nagrinėjimas ir vertinimas

Sakytinių tekstų kūrimas

– tris kūrybinės užduotys.

– mažiausiai vieną mokomąjį žaidimą.

– viso modulio refleksijos lapą.

Veiklos

Kūrybinės užduotys

Mokomasis žaidimas

Refleksija

Kiekviena tema turi:

- interaktyvų pristatymą, kuriame nurodomos mokymosi veiklos, vertinimo ir įsivertinimo kriterijai.
- Interaktyviu pristatymu siekiama sužadinti mokinio smalsumą.

Kalbėjimo ir klausymosi paskirtis ir svarba

Mokymosi objektai

- Komunikacijos samprata
- Viešosios kalbos

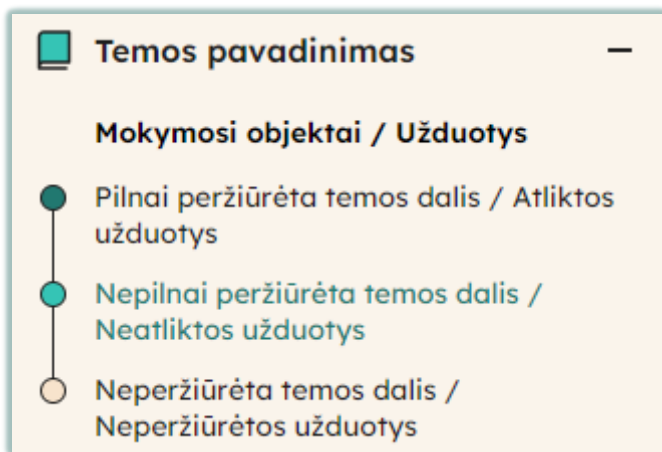
Užduotys

- A. Terlecko proginės kalbos analizė
- Ž. Kropaitės-Basiulės kalbos analizė
- Įsivertinimas
- Kūrybinė užduotis

Šaltiniai

- mokomuosius objektus, kuriuose pateikiama teorija, susijusi su tema ir užduotimis.
- užduotis, kurios skirstomos į skirtingas **mokymuisi** (pvz. įvairių šaltinių analizė), skirtingas **įsivertinti** įgytas žinias bei **kūrybines** (turi ne visos temos), kurios suteikia galimybę mokiniams pritaikyti ir plėsti turimas žinias, ugdyti įvairius gebėjimus ir kompetencijas.
- literatūros ir šaltinių sąrašą, kuriais buvo remtasi, kuriant užduotis.

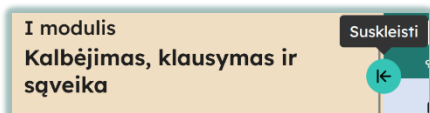

Šoniniame meniu matoma, kuri SMP dalis šiuo metu yra aktyvi. Burbuliukai progreso juostoje parodo, kiek temoje yra peržiūrėta dalių.

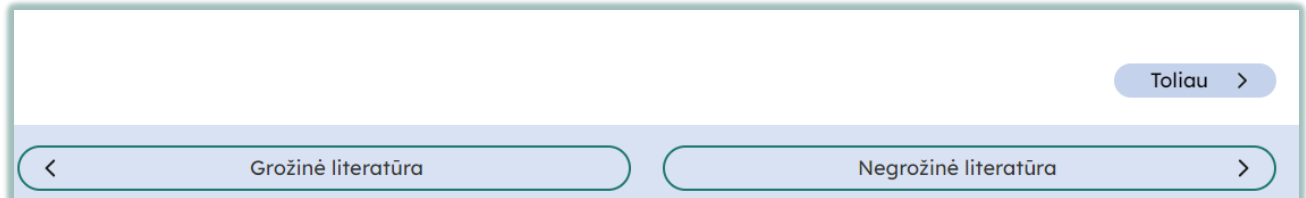
Kai naudotojas ateina į kurią nors temos dalį, dalies užrašas pažaliuoja, taip pat šviesiai žaliai nudažomas progreso burbuliukas.

Kai naudotojas pilnai peržiūri visas mokomojo objekto dalis arba atlieka užduotis, progreso burbuliukas nusidažo tamsiai žaliai. Kai visa tema peržiūrėta ir atliktos visos užduotys, temos skirtukas nusidažo tamsiai žaliai.

Temų sąrašas šoniniame meniu gali būti atveriamas ir užveriamas *Suskleisti / Išskleisti* mygtuku.

Kiekvienoje temoje naviguoti galima ir per apatinę navigacijos juostą.

Mygtukas *Toliau* parodo, kad mokomasis objektas yra sudarytas iš skirtingų dalių ir tarp tų dalių naviguoja.

Kai visos mokomojo objekto dalys peržiūrėtos – mygtuko *Toliau* nebelieka ir galima naviguoti apatiniu mygtuku, ant kurio užrašytas kitos turinio dalies pavadinimas (dešinėje pusėje) arba grįžti atgal į ankstesnę turinio dalį (kairėje pusėje).

SMP mokomieji objektai

Mokomuosiuose objektuose naudojami interaktyvaus turinio tipai:

– **akordeono principu atskleidžiamos kortelės**. Varnelė suskleidžia ir atidaro paslėptą informaciją;

Apeliacinės kalbos

Tikslas	▼
paveikti valią, pakeisti įsitikinimus, paraginti veikti. Jose keliami etiniai ir moraliniai idealai.	
Minties raiška	▲
Argumentai	▲
Forma	▲

– **slankioji pateiktis** (*ang. slider*). Varnelė perkelia į kitą pateikties puslapį;

Neverbalinės priemonės:

- kūno išraiška (laikysena, gestai, mimika, žvilgsnis, ironija, prielankumas),
- iliustracinės priemonės (pateiktys, vaizdai, garsas, citatos).

< ● >

– **atverčiamos kortelės**. Rodyklėmis atverčiama kita kortelės pusė;

Pagal dalyvių skaičių skiriamos kelios kalbėjimo rūšys:

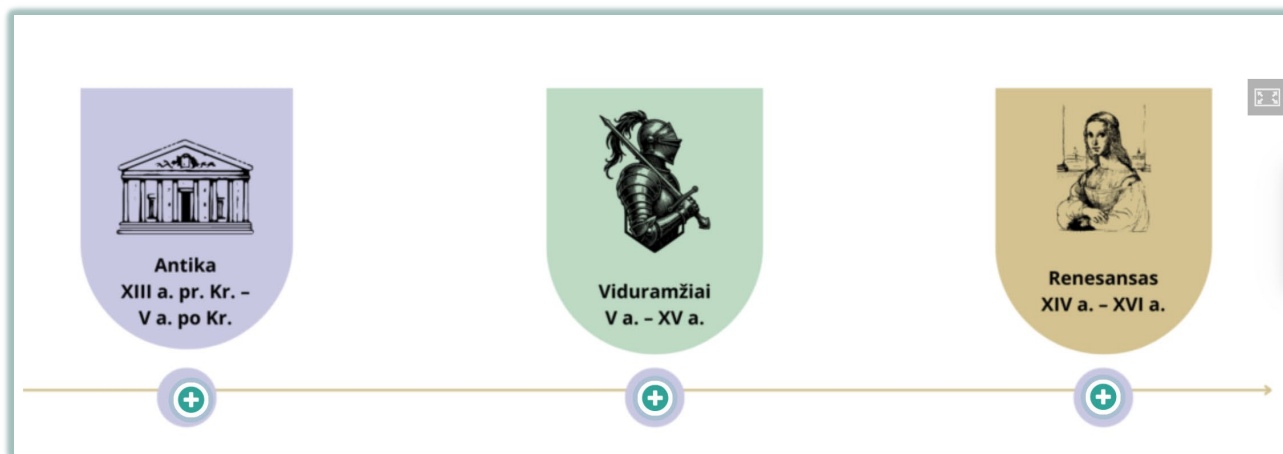
Monologas

Dialogas

polilogas, kai dalyvauja keli dalyviai, nors vienu metu jie ir nekalba.

– **informaciniai taškai** (*ang. hotspots*). Paspaudus interaktyvius taškus, pažymėtus +, ?, i simboliais atveriamą daugiau informacijos;

– **slankiosios kortelės**. Paspaudus ant kortelės, iš apačios į viršų pasirodo informacija.

?

Ar žinai, kas yra tvirtapradė priegaidė?

?

Ar žinai, koku kirčio ženkle ji žymima?

SMP užduotys

Kiekvienoje I modulio temoje yra 2 garso ar / ir vaizdo įrašai, kuriuos palydi bent 10 užduočių (t. y. mokomosios užduotys) bei 1 dešimties užduočių rinkinys, skirtas įsivertinti tos temos žinias ir gebėjimus (t. y. įsivertinimo užduotys).

Kiekvienoje II modulio temoje yra 3 tekstai, parinkti pagal atitinkamos klasės BP skaitinių sąrašą, kuriuos palydi bent 10 užduočių (t. y. mokomosios užduotys) bei 1 dešimties užduočių rinkinys, skirtas įsivertinti tos temos žinias ir gebėjimus (t. y. įsivertinimo užduotys).

Kiekvienoje III modulio temoje yra bent 10 užduočių kompleksas, skirtas rašymo (teksto kūrimo) gebėjimams ugdyti (t. y. mokomosios užduotys) bei 1 dešimties užduočių rinkinys, skirtas įsivertinti tos temos žinias ir gebėjimus (t. y. įsivertinimo užduotys).

Kiekvienoje IV modulio temoje yra kalbos pažinimo užduotys, sudarytos ne mažiau kaip iš 20 skirtingų pasiekimų lygių užduočių (t. y. mokomosios užduotys) bei 1 dešimties užduočių rinkinys, skirtas įsivertinti tos temos žinias ir gebėjimus (t. y. įsivertinimo užduotys).

Mokomosios užduotys

Šios užduotys skirtos nagrinėti įvairius šaltinius, gilinti jau turimas ir pritaikyti įgytas

žinias. Kiekvienoje užduotyje yra galimybė patikrinti ar ji atlikta teisingai – . Jeigu nepavyksta teisingai atlikti užduoties, galima bandyti dar kartą – , o jei kelis kartus nepavyko teisingai atlikti užduoties, kai kurie užduočių tipai leidžia pažiūrėti teisingą sprendimą – . Mokomosiuose užduotyse 1 balas skiriamas už kiekvieną teisingą atsakymą.

Svarbu. Kai kurios mokymuisi skirtos užduotys pateikiamos keliuose puslapiuose. Labai svarbu atkreipti dėmesį į puslapių kiekį. Kai užduotys skaidomos į daugiau puslapių – tai parodo progreso indikatorius apačioje ir puslapių skaičius viršuje (1). Puslapyje užduotys yra numeruojamos (2), o tarp puslapių galima judėti su šonine rodykle (3).

Įsivertinimo užduotys

Kiekviena tema turi užduočių rinkinį, skirtą įsivertinti temos žinias. Jis sudarytas iš 10 skirtingų pasiekimų lygių užduočių. Užduotys pateiktos sunkėjimo tvarka. Užduočių atsakymus galima patikrinti tik atlikus visas užduotis ir paspaudus mygtuką .

Pabaigus užduotis matoma, kiek balų pavyko surinkti bei galimybė kartoti užduotis arba pamatyti teisingus sprendimus.

Pritaikytos užduotys

Kiekvienas užduočių rinkinys gali būti perjungtas į kitą versiją, kuri yra pritaikyta skaitymo ir kalbos sunkumų turintiems mokiniams. Tokios užduotys žymimos lapelio simboliu ir įjungiamos užduoties perjungėjo pozicijos pakeitimu (4).

Užduoties pavadinimas

4

Užduotys

Antano Terlecko proginės kalbos analizė

Kai dirbama pritaikytoje užduotyje, šoniniame meniu matomas lapo simbolis.

Kūrybinės užduotys

Kiekviename modulyje yra kūrybinių užduočių, kurios skatina mokinių kūrybinę veiklą, o jas atlikti gali pritaikydami temose įgytas žinias. Atlikus kūrybines užduotis, jas galima parsisiųsti .doc formatu.

Išsirinkite ir atlikite kūrybinę užduotį.

Sukurkite viešąją kalbą.

Sukurkite dramatinę situaciją.

Sukurkite ir įrašykite savo kalbą.